רבי עקיבא – נהנה מעמלו

דף עבודה מלא • תנאים חלק ב • כיתות ב׳–ד׳

שם: _____ כיתה: _____

תקציר מדויק

הדמות המרכזית היא רבי עקיבא בתחילת דרכו. אדם עני מרוד, שחי בדוחק עצום, אבל ליבו בוער באהבת ה' ואהבת תורה. הוא עובד קשה למחייתו כדי לא להזדקק למתנות בשר ודם ("נהנה מעמלו").. האתגר: רבי עקיבא חוטב עצים, מוכר חצי כדי לקנות מעט מזון, ובחצי השני משתמש לכל צרכיו: תאורה ללימוד, חימום, ומיטה. השכנים מתלוננים על העשן הסמיך והמחניק שיוצא מביתו, ומציעים לו "עסקת חליפין" – למכור להם את העצים ולקנות שמן זך ונקי למנורה. רגע השיא: תשובתו המפעימה של רבי עקיבא, שחושפת את ראייתו החיובית. בעיניו העצים הפשוטים והמעשנים הם אוצר שנותן לו שלושה דברים יחד: אור, חום, ומיטה. המסר: בחירה בטוב, תורה ומידות טובות

דיוק במקור: דף העבודה מבוסס על גרעין הסיפור והמקורות המובאים בקובץ. תיאורי אווירה ודיאלוגים שבעיבוד אינם משמשים כאן כשאלות ידע.

1. שאלות על הסיפור הזה

א. בסיפור „נהנה מעמלו", מי פעל ומול איזה קושי?

ב. כיצד התחיל המצב: רבי עקיבא חוטב עצים, מוכר חצי כדי לקנות מעט מזון, ובחצי השני משתמש לכל צרכיו: תאורה ללימוד, חימום,...?

ג. מה הוביל אל הרגע: הַהַחְלָטָה בַּשּׁוּק: חֵצִי לַבֶּטֶן וְחֵצִי לַנְּשָׁמָה?

ד. כיצד הסתיים המהלך ב־הַשְׁכֵנִים הַפּוֹעֲסִים בַּפֶּתַח?

ה. הביאו פרט מן הסיפור המוכיח את המסר „בחירה בטוב, תורה ומידות טובות".

2. מילים ורצף אירועים

מילים מתוך כותרת הסיפור והמסר

המילה	פירושה בתוך הסיפור	האירוע שבו היא מתאימה
נהנה		
מעמלו		
תנא		

סדרו את אירועי „נהנה מעמלו”

סימון	האירוע	מספר בסדר
□	רבי עקיבא חוטב עצים, מוכר חצי כדי לקנות מעט מזון, ובחצי השני משתמש לכל צרכיו: תאורה ללימוד, חימום,…	_____
□	פְּתִיחָה: הַיַּעַר הַקַּר וְהַיְּדִים הַשְּׂרוּטוֹת	_____
□	הַהַחְלָטָה בַּשּׁוּק: חֲצִי לַבֶּטֶן וְחֲצִי לַנְּשָׁמָה	_____
□	עָשָׁן, קֹר וְאוֹר הַתּוֹרָה	_____
□	הַשְּׁכֵנִים הַפּוֹעֲסִים בַּפֶּתַח	_____

נכון או לא נכון — תקנו את המשפטים השגויים

האתגר המרכזי היה: רבי עקיבא חוטב עצים, מוכר חצי כדי לקנות מעט מזון, ובחצי השני משתמש לכל צרכיו: תאורה ללימוד, חימום, ומיטה. השכנים מתלוננים על העשן הסמיך והמחניק שיוצא מביתו, ומציעים לו "עסקת חליפין" – למכור להם את העצים ולקנות שמן זך ונקי למנורה..	□ נכון □ לא נכון
נקודת השיא הייתה: תשובתו המפעימה של רבי עקיבא, שחושפת את ראייתו החיובית. בעיניו העצים הפשוטים והמעשנים הם אוצר שנותן לו שלושה דברים יחד: אור, חום, ומיטה..	□ נכון □ לא נכון
רבי עקיבא בתחילת דרכו. אדם עני מרוד, שחי בדוחק עצום, אבל ליבו בוער באהבת ה' ואהבת תורה. הוא עובד קשה למחייתו כדי לא להזדקק למתנות בשר ודם ("נהנה מעמלו"). התעלם מן האתגר, ולכן הסיפור הסתיים בלי כל שינוי.	□ נכון □ לא נכון

תיקון המשפט השגוי:

3. סיבה ותוצאה

מה קרה?	מדוע?	מה השתנה?
רבי עקיבא חוטב עצים, מוכר חצי כדי לקנות מעט מזון, ובחצי השני משתמש לכל צרכיו: תאורה ללימוד, חימום,…		
הַהַחְלָטָה בַּשׁוּק: חֵצִי לַבֶּטֶן וְחֵצִי לַנְּשָׁמָה		
הַשְּׁכֵנִים הַכּוֹעֲסִים בַּפֶּתַח		

מה היה עלול לקרות אילו הדמות לא הייתה פועלת?

איזו בחירה הייתה משמעותית במיוחד?

---

4. הבנה אישית

מה מגלה המעשה על הדמות?

הסבירו את המסר לילד צעיר יותר.

מה שייך לגרעין המקור ומה נראה כתוספת המחשה?

---

5. קומיקס – ארבעה רגעים

ציירו את עיקרי הסיפור וכתבו משפט מתחת לכל ציור.

1. רבי עקיבא חוטב עצים, מוכר חצי כדי לקנות מעט מזון, ובחצי השני משתמש לכל צרכיו: תאורה ללימוד, חימום,...	**2. פְּתִיחָה: הַיַּעַר הַקַּר וְהַיְּדִים הַשְּׁרוּטוֹת**
3. הַהַחְלָטָה בַּשּׁוּק: חֵצִי לַבֶּטֶן וְחֵצִי לַנְּשָׁמָה	**4. עָשָׁן, קֹר וְאוֹר הַתּוֹרָה**

כותרת חדשה

מדוע בחרתי בה?

6. כתיבה יצירתית בעקבות „נהנה מעמלו”

☐ יומן של רבי עקיבא בתחילת דרכו. אדם עני מרוד, שחי בדוחק עצום, אבל ליבו בוער באהבת ה' ואהבת תורה. הוא עובד קשה למחייתו כדי לא להזדקק למתנות בשר ודם ("נהנה מעמלו"). ברגע „תשובתו המפעימה של רבי עקיבא, שחושפת את ראייתו החיובית. בעיניו העצים הפשוטים והמעשנים הם אוצר שנותן לו שלושה דברים יחד: אור, חום, ומיטה.”.

☐ מכתב אל רבי עקיבא בתחילת דרכו. אדם עני מרוד, שחי בדוחק עצום, אבל ליבו בוער באהבת ה' ואהבת תורה. הוא עובד קשה למחייתו כדי לא להזדקק למתנות בשר ודם ("נהנה מעמלו").: כיצד המעשה לימד אותי „בחירה בטוב, תורה ומידות טובות”?

☐ ראיון: מדוע לא ויתרת כאשר „רבי עקיבא חוטב עצים, מוכר חצי כדי לקנות מעט מזון, ובחצי השני משתמש לכל צרכיו: תאורה ללימוד, חימום, ומיטה. השכנים מתלוננים על העשן הסמיך והמחניק שיוצא מביתו, ומציעים לו "עסקת חליפין" – למכור להם את העצים ולקנות שמן זך ונקי למנורה.”?

☐ ספרו את „הַהַחְלָטָה בַּשׁוּק: חֵצִי לַבָּטָן וְחֵצִי לַנְּשָׁמָה” מנקודת מבט של מי שראה את המעשה.

המחזה של שלושה רגעים מדויקים

הסצנה	פעולות הדמויות	משפט מרכזי
רבי עקיבא חוטב עצים, מוכר חצי כדי לקנות מעט מזון, ובחצי השני משתמש לכל צרכיו: תאורה ללימוד, חימום,...		
הַהַחְלָטָה בַּשׁוּק: חֵצִי לַבָּטָן וְחֵצִי לַנְּשָׁמָה		
הַשְׁכֵנִים הַכּוֹעֲסִים בַּפֶּתַח		

אפשר להוסיף רגשות ודיאלוגים, אך אין להציג אותם כאילו נאמרו במקור.

7. פתרון בעיות מתוך „נהנה מעמלו"

א. אילו עמדתם לצד רבי עקיבא בתחילת דרכו. אדם עני מרוד, שחי בדוחק עצום, אבל ליבו בוער באהבת ה' ואהבת תורה. הוא עובד קשה למחייתו כדי לא להזדקק למתנות בשר ודם ("נהנה מעמלו"). בזמן „פְּתִיחָה: הַיַּעַר הַקַּר וְהַיָּדַיִם הַשְּׂרוּטוֹת", איזו עצה הייתם נותנים ומדוע?

ב. חבר טוען שבמצב „רבי עקיבא חוטב עצים, מוכר חצי כדי לקנות מעט מזון, ובחצי השני משתמש לכל צרכיו: תאורה ללימוד, חימום, ומיטה. השכנים מתלוננים על העשן הסמיך והמחניק שיוצא מביתו, ומציעים לו "עסקת חליפין" – למכור להם את העצים ולקנות שמן זך ונקי למנורה." עדיף לא לעשות דבר. השיבו לו בעזרת מה שקרה בסיפור.

ג. תארו מצב מחיי ילדים שבו אפשר ליישם דווקא את המסר „בחירה בטוב, תורה ומידות טובות".

המשימה השבועית שלי בעקבות הסיפור

מעשה שמבטא את המסר	מתי?	בוצע
		□

איזה רגע בסיפור עזר לי לבחור במעשה הזה?

8. ארבע רמות למידה — „נהנה מעמלו”

זכירה: מה קרה בין „רבי עקיבא חוטב עצים, מוכר חצי כדי לקנות מעט מזון, ובחצי השני משתמש לכל צרכיו: תאורה ללימוד, חימום,…” לבין „הַחֹלְטָה בַּשּׁוּק: חֵצִי לַבֶּטֶן וְחֵצִי לַנְּשָׁמָה”?

הבנה: מדוע היה הרגע „תשובתו המפעימה של רבי עקיבא, שחושפת את ראייתו החיובית. בעיניו העצים הפשוטים והמעשנים הם אוצר שנותן לו שלושה דברים יחד: אור, חום, ומיטה.” נקודת השיא?

יישום: כיצד ניישם את „בחירה בטוב, תורה ומידות טובות” בבית או בכיתה?

יצירה: כתבו סיסמה המזכירה את רבי עקיבא בתחילת דרכו. אדם עני מרוד, שחי בדוחק עצום, אבל ליבו בוער באהבת ה' ואהבת תורה. הוא עובד קשה למחייתו כדי לא להזדקק למתנות בשר ודם ("נהנה מעמלו"). ואת המסר.

---

9. אהבת השם מתוך הסיפור

הסיפור מלמד: בחירה בטוב, תורה ומידות טובות. המעשה של רבי עקיבא בתחילת דרכו. אדם עני מרוד, שחי בדוחק עצום, אבל ליבו בוער באהבת ה' ואהבת תורה. הוא עובד קשה למחייתו כדי לא להזדקק למתנות בשר ודם ("נהנה מעמלו"). מראה כיצד ערך תורני נעשה לבחירה ממשית ברגע של קושי.

איזה מעשה מסוים של רבי עקיבא בתחילת דרכו. אדם עני מרוד, שחי בדוחק עצום, אבל ליבו בוער באהבת ה' ואהבת תורה. הוא עובד קשה למחייתו כדי לא להזדקק למתנות בשר ודם ("נהנה מעמלו"). יכול לעורר בי רצון להתקרב להשם?

איזו החלטה קטנה, הקשורה ל־„הַשְׁכֵּנִים הַכּוֹעֲסִים בַּפֶּתַח”, אקבל בלי נדר?

בעקבות „נהנה מעמלו” אני רוצה לעבוד על _____ באמצעות _____.

מחוון למורה – 100 נקודות

תחום	נקודות	הערה
ידיעת הסיפור והדיוק	25	
סיבה ותוצאה	25	
הסבר אישי	20	
יצירתיות ובהירות	15	
יישום ואהבת השם	15	